

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และแจกแจงความถี่เป็นร้อยละตามกรอบที่เป็นตัวเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำชุมชนกับข้อมูลส่วนตัว

ก่อนที่จะวิเคราะห์ความคิดเห็น แรงงูใจของผู้นำชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเราจำเป็นต้องศึกษาถึงภูมิหลัง ประวัติส่วนตัว เพื่อเป็นพื้นฐานในการมอง หรือวิเคราะห์เบื้องต้นต่อกลุ่มประชากรที่เรานำมาวิจัย

ผู้นำชุมชนที่ผู้วิจัยหยิบยกมาศึกษานี้เป็นผู้นำท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด ซึ่งผ่านการเลือกสรรทางการเมือง (political recruitment) มาแล้วด้วยระบบการเลือกตั้ง นั่นคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด ประชากรที่นำมาทำการวิจัยจึงเป็นชนชั้นที่มีคุณสมบัติจะเป็นตัวชี้หน้าให้ประเทศชาติได้วางรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือผลักดันให้ประเทศของเราไปสู่การปกครองที่พึงปรารถนาได้ เป็นกลุ่มผู้นำพื้นฐานกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศในขณะนี้ ที่ทั้งทางราชการ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหวังใช้เป็นผู้สนับสนุนให้ความปรารถนาบรรลุผล

จากข้อมูลที่ได้รับจำนวน 120 คน เป็นคนในพื้นที่ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบางเลนมาตั้งแต่เกิดถึง ร้อยละ 99.16 และเช่นกันเกือบร้อยละเก้าสิบเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นเพศชาย ถึงแม้ว่าทางราชการจะให้สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการให้โอกาสผู้หญิงเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ แต่บทบาทของเพศชายก็ยังมียู่ แสดงว่าค่านิยมสังคมชนบทยังยกย่องให้เพศชายเป็นฝ่ายนำและเพศหญิงเป็นฝ่ายตาม

อายุของผู้นำชุมชนอยู่ในวัยที่มากกว่า 40 ปี เป็นส่วนใหญ่ จากข้อมูลอายุ 41-45 ปี มีมากที่สุดถึง ร้อยละ 46.66 และรองลงมาอายุ 45 ปีขึ้นไป มีถึงร้อยละ 26.66 แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทยังยกย่องผู้มีวัยวุฒิ ผู้เฒ่าผู้แก่ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมไทยที่ยังยกย่องผู้มีอายุมากกว่า ถือว่าเป็น "ผู้อาวุณย์ร้อนมาก่อน" ย่อมต้องรู้อะไร ๆ ก็กว่าผู้เกิดทีหลัง

ทางบ้านสถานภาพสมรส ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้วคือร้อยละ 97.5
 ตอบว่าแต่งงาน มีเพียงเล็กน้อยที่ตอบว่าโสดหรือเป็นหม้าย และผู้นำเหล่านี้ได้ศึกษาใน
 โรงเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงร้อยละ 75.83 นอกนั้นมีเปอร์เซ็นต์น้อยมากที่จะได้
 รับการศึกษาระดับสูง ๆ ยิ่งในระดับปริญญาตรีไม่ปรากฏมีเลย แสดงให้เราทราบถึงว่าคนชนบท
 ยังมีโอกาสน้อยกว่าคนในเมืองมากในการได้รับการศึกษา

ด้านการประกอบอาชีพของผู้นำชุมชน ร้อยละ 86.66 ตอบว่าประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรมซึ่งสอดคล้องกับความจริงที่คนไทยในชนบทส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

โดยสรุปค่านิยมส่วนตัวของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สจ. บ่งบอกถึง
 ค่านิยมในสังคมไทยที่ยังยอมรับผู้มีวัยวุฒิสูงให้เป็นผู้นำ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์มาก
 กว่า เห็นโลกมานานกว่าคนที่อายุน้อย ๆ เพราะฉะนั้นการตัดสินใจย่อมดีกว่า เมื่อมี
 กรณีพิพาทในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนเหล่านี้จึงเป็นตุลาการให้คู่กรณีอยู่บ่อย ๆ โดยไม่ต้องพึ่ง
 ทางราชการมากนัก

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ สังคมไทยยังยอมรับบทบาทของชายว่ามีมากกว่า
 หญิงแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป กฎหมายก็ออกมารับรองสถานภาพสตรีให้เท่าเทียมชายแล้ว
 แต่สังคมก็ยังยกย่องว่าชายต้องเป็นฝ่ายนำมากกว่า จากข้อมูล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. ที่
 ทำการวิจัยจากจำนวน 120 คน เป็นชายถึง 119 คน จากประสบการณ์ด้วยตนเองของ
 ผู้วิจัยที่เคยไปร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่าผู้ที่ตระเตรียมหรือรับในการ
 ขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้นส่วนใหญ่มักเป็นเพศชาย เมื่อมีการเสนอชื่อในที่ประชุมผู้ชายจะมี
 บทบาทมากกว่า และผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านจะคอยยกมือสนับสนุนเพื่อนบ้าน
 ขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน จะมีเพียงส่วนน้อยหรือไม่มีเลยที่ผู้หญิงจะแสดงตนขึ้นมาเป็นผู้นำชุมชน
 ในจำนวนผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดของอำเภอบางเลน มีผู้หญิงเพียงคนเดียว จากการได้ไป
 สัมภาษณ์พบว่าผู้ใหญ่บ้านหญิงคนนี้ สามเณรเสียชีวิตไปนานแล้ว ตนเองต้องเลี้ยงดูบุตรเป็น
 ทั้งบิดา-มารดาให้แก่บุตร ซึ่งเป็นช้อยกเว้นที่พิเศษหาได้ยากเหมือนถิ่น เกือบทั้งหมด
 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักเป็นไปในทางปรามปรามโจรผู้ร้าย ดูแลความสงบเรียบร้อยภายใน
 หมู่บ้าน เป็นหูเป็นตาแทนราชการ แต่ปัจจุบันปัญหาโจรผู้ร้ายน้อยลง บทบาทของผู้ใหญ่
 บ้าน กำนัน จึงเป็นไปในเรื่องการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ซึ่งไม่เป็นเรื่องน่าแปลกที่ผู้หญิง

มีสิทธิเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ เราก็คงคาดหวังว่าหญิงที่เคยอยู่แต่บ้าน อยู่แต่ในครัวจะออกมา มีบทบาทมากขึ้นในท้องถิ่น

2. ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจในการแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ

ในทางพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาเพราะแรงผลักดันที่เรียกว่าคัมहा ซึ่งคือความทะยานอยากหรือความใคร่ความกระหาย อยากเป็นโน้นอยากเป็นนี้ อยากได้โน้นอยากได้นี้ หนึ่งในจำนวนนั้นที่มนุษย์อยากมีอยากได้ คือ ชื่อเสียง เกียรติยศ เราไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าใครไม่อยากมีชื่อเสียง มีเกียรติยศให้สังคมยอมรับตามทฤษฎีของ มาสโลว์ ลำดับชั้นของความต้องการของมนุษย์ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง (esteem needs) อยู่ชั้น 4 ซึ่งเกือบจะเป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์แล้ว

ชื่อเสียง เกียรติยศ ฟังดูออกจะเป็นนามธรรมมาก เป็นสิ่งที่จะเกิดมีได้ต้องให้คนในสังคมยอมรับว่า บุคคลนั้น ๆ มีอยู่จริง ซึ่งบุคคลคนนั้นจะมีมากน้อยอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าคนยอมรับมากขนาดไหน นักแสดงภาพยนตร์หรือคาราภาพยนตร์ คนที่เป็นตัวประกอบเดินผ่านกล้องแวบเดียวก็ปรารภน่าจะเป็นพระเอก นางเอก พระเอกหรือนางเอกก็ปรารภน่าเป็นขวัญใจประชาชนตลอดไป คาราทุกคนปรารภให้แฟนภาพยนตร์ยอมรับ อยากได้คู่กาคาหลงมาเป็นเกียรติ ชำร่ากราดอยากมีตำแหน่ง มีชื่อเสียงขึ้น ๆ เพื่อเรียกดูสถานภาพของตนเอง เพื่อเป็นเกียรติยศของวงศ์ตระกูล

ในระบอบชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งเป็นผู้นำที่ราษฎรยอมรับเป็นหัวหน้าเป็นตัวแทนของคนหมู่มาก เป็นปากเป็นเสียงแทนพวกเขา เป็นตัวกลางที่นำข่าวสารจากราชการบ้านเมืองมาให้ราษฎรทราบ ตำแหน่งเหล่านี้มีระเบียบมีเครื่องหมายให้แ่่งเพื่อจะได้แตกต่างจากราษฎรทั่วไป

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อถามผู้นำชุมชนเกี่ยวกับประเด็นนี้ พบว่า ผู้นำชุมชนก่าให้ความสำคัญกับเกียรติยศชื่อเสียงมาก มากกว่าอำนาจหรือเงินหรืออย่างอื่น กล่าวคือร้อยละ 71.66 ตอบว่าเกียรติยศสำคัญที่สุด รองลงมาคือเงินร้อยละ 20.0 และอำนาจ ร้อยละ 6.66 เหตุผลที่ได้รับมากคือส่วนใหญ่ให้คำตอบว่า เพราะเกียรติเป็นของยั่งยืน ใ้รับแล้วก็จีรัง ไม่เสื่อมสลายเมื่อตายไป คนที่ยังมีศรัทธายกย่องก็ยังคงให้ความยกย่องอยู่

แต่เงิน อำนวยเมื่อได้มากก็หมดไป ได้มาง่าย ๆ ก็หมดง่าย ๆ

สำหรับความคิดในการที่จะได้มาซึ่งชื่อเสียง แม้ว่าผู้นำชุมชนเหล่านี้จะเป็นผู้มีฐานะไม่สูงนัก ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ก็ให้คำตอบว่ามีโอกาสที่จะเป็นเจ้าคนนายคนได้ถ้ารู้จัก การชวนชวายเป็นและถักตัวเองให้ได้มาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศ เห็นด้วยถึงร้อยละ 44.16 และเห็นด้วยอย่างมากร้อยละ 34.16 ในขณะที่ไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 7.5

จากความเห็นข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเกียรติยศ ชื่อเสียงมาก จากการที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ด้วยตัวเองยังพบเพิ่มเติมอีกว่า บ้านในชนบทจำนวนมากมีรูปถ่ายของข้าราชการที่ถ่ายเครื่องแบบเต็มยศ รูปถ่ายเต็มยศของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แม้ว่าเจ้าของรูปจะไม่ได้เป็นญาติกับเจ้าของบ้าน แต่ดูเหมือนพวกเขาจะแสวงหาเพื่อประดับบ้านตนเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นฐานะหรือผู้พบเห็นเกรงอกเกรงใจยกย่องนับถือ

✳ ในภาคผนวกผู้วิจัยได้นำเอาสวัสดิการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. มากล่าวถึงเพื่อให้เห็นว่าค่าตอบแทนต่อตำแหน่งดังกล่าวน้อยมาก แต่สิ่งที่เขาได้เป็นนามธรรมเป็นส่วนใหญ่คือเกียรติ สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปนี้คือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือภาษาสามัญ คือตราหรือเหรียญตรา เครื่องราชอิสริยาภรณ์คือสิ่งที่เป็นเครื่องหมายแสดงเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ เป็นของพระมหากษัตริย์ทรงสร้างขึ้นสำหรับพระราชทานบำเหน็จความชอบ เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญตรานี้ ในสังคมไทยต่างก็แสวงหามาประดับอก ใครประดับอกได้มากก็ถือว่าตนมีเกียรติมากมีการยอมรับมาก บางครั้งก็เป็นเรื่องตลกที่บางคนยังไม่ได้รับพระราชทานเหรียญอะไรเลย แต่ก็ชวนชวายหาเหรียญพระมาประดับหน้าอกเพื่อต้องการเพียงแสดงให้คนอื่นมองแต่เพียงว่าตนก็มีเหรียญประดับหน้าอกเหมือนกัน ผู้วิจัยพบผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งแต่งเครื่องแบบผู้ใหญ่บ้านวันประชุมประจำเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่หน้าอกมีแถบผ้าปักอักษรภาษาอังกฤษ ซึ่งเขาจำหน่ายในห้องคลาคลามได้ความว่ามีคนเขาให้ แถอ่านไม่ออกด้วยซ้ำว่าแถบนั้นหมายถึงอะไร แต่คิดแล้วก็เห็นว่าโกตี่จึงคิด สิ่งนี้ผู้วิจัยคิดว่าสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมแบบไทย ๆ ที่ยังยกย่องเกียรติยศชื่อเสียง เครื่องแบบ

พึงสังเกตว่าเกียรติยศนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการสูงสุด การได้เป็นผู้ใหญ่บ้านก็คิ กำนัน กิติ สมาชิกสภาจังหวัดก็คิ ในตัวของมันเองย่อมเป็นเกียรติยศ ชื่อเสียงของคนและวงศ์ตระกูล แต่ถ้าจะให้ชัดเจนกว่านั้นหรือให้เป็นทีประจักษ์ด้วยลายตา เกียรติยศ ชื่อเสียง ต้องอาศัยการ แสดงออกในรูปของ เครื่องแบบ เหยียดูตรา สิทธิพิเศษที่ได้รับจากทางราชการ และแม้แต่ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการระดับสูงในท้องถิ่น ต่างเป็นเครื่องช่วยส่งเสริม เกียรติยศและชื่อเสียง.

3. ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจใฝ่หาอำนาจ

เมื่อพิจารณาถึงอำนาจอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. มีอยู่ เป็นอำนาจที่จับได้ ว่าเป็นทั้งอำนาจหน้าที่ (Authority) และกำลังอำนาจ (power) เรามักจะ ได้ยินบ่อยๆ ว่า กำนันอิทธิพล ผู้ใหญ่บ้านอิทธิพล ทำไมถึงพูดกันอย่างนั้น

ในทางกฎหมาย อำนาจทางการเมืองของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นผู้ที่ได้รับการ ถ่ายทอดอำนาจทางการเมืองมาจากรัฐบาล โดยกำหนดไว้ในกฎหมายให้เป็นหัวหน้าในการ ที่จะดูแลรักษาความสงบ ป้องกันภัยอันตราย บำบัดทุกข์ภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านและตำบล รวมทั้งการป้องกันและขจัดวิฤตติการฉ้อฉล การทะสุโจรผู้ร้าย การระงับความขัดแย้งใน หมู่บ้าน การบังคับให้ราษฎรปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย การให้ประชาชนในหมู่บ้านรู้จักมี จิตใจเสียสละในการรวมกันป้องกัน ระงับบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งอำนาจในการจับกุม ตรวจค้นบ้านเรือนราษฎร ซึ่งนับว่ามีอำนาจครอบคลุมกว้างขวางเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น ยังต้องร่วมมือกับเพื่อนบ้านเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการดูแลความเป็นไป ปกครอง สร้างสรรค์ พื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นอำนาจทางการเมืองพื้นฐานจริง ๆ อำนาจทางการเมือง นอกจากที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้ว ยังมีอำนาจทางการเมืองที่เกิดจากตำแหน่งที่ ดำรงอยู่ หรือผลโดยทางอ้อม จากการมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งส่งผลให้ราษฎร ต้องเชื่อฟัง เพราะความมีอำนาจตามกฎหมายเหล่านั้น รวมทั้งอำนาจที่มีที่สะสมในระหว่าง การดำรงตำแหน่ง และอำนาจเหนือประชาชนในลักษณะอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น อำนาจเหนือการตัดสินใจในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง เป็นต้น

ทางค่านสมาชิกสภาจังหวัดก็เช่นกัน มีอำนาจในฐานะที่สภาจังหวัดเป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจ 4 ข้อใหญ่ ๆ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

1. กำหนดนโยบายสำหรับการบริหารกิจการส่วนจังหวัด
2. ควบคุมฝ่ายบริหารให้บริหารกิจการส่วนจังหวัดเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้
3. อำนาจนิติบัญญัติ
4. อำนาจตั้ง คณะกรรมการ

ใน 4 ข้อใหญ่ ๆ นี้ อำนาจควบคุมฝ่ายบริหารดูเหมือนจะสำคัญที่สุด มีทั้งอำนาจในการตั้งกระทุ่ตามผู้ว่าราชการจังหวัดในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้อีกด้วย

ผู้วิจัยออกแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อดูว่า ในเมื่อตำแหน่งผู้นำชุมชนทั้ง 3 ตำแหน่งนี้มีอำนาจพอสมควร (ออกจะมากด้วยซ้ำสำหรับในท้องถิ่นชนบทไกล ๆ) แล้ว ผู้นำชุมชนกระตือรือร้นที่จะมีอำนาจนี้ใช่ไหม และมีอำนาจที่เรียกว่าอำนาจหน้าที่เช่นนั้นแล้ว จะไปสร้างอิทธิพลอย่างไรหรือไม่ ค่าตอบที่ได้รับมีดังนี้

สำหรับคำถามว่าเกียรติ อำนาจ เงิน อะไรสำคัญที่สุด ผู้ให้คำตอบว่า อำนาจ มีเพียงร้อยละ 6.66 ในขณะที่ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับเกียรติถึง ร้อยละ 71.66 แต่ในขณะที่เกี่ยวกับผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ไม่ปฏิเสธว่า เกียรติ อำนาจ และเงิน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ มีผู้ตอบว่า "ใช่" ถึง ร้อยละ 70.83 ตอบ "ไม่ใช่" เพียงร้อยละ 19.16

สำหรับคำถามที่ว่ากฎหมายน่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน แต่เกี่ยวนี้กฎหมายให้ความเป็นธรรมเฉพาะคนที่มีอำนาจ ส่วนคนจน ๆ ยิ่งแย่งไปทุกที มีผู้เห็นด้วยอย่างมากถึง ร้อยละ 35 และเห็นด้วย ร้อยละ 30.83 มีผู้ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 18.33 ไม่เห็นด้วยอย่างมากเพียง ร้อยละ 4.16

แต่คำถามที่ว่า "คนอย่างเราไม่มีทางที่จะเป็นเจ้าคน นายคนกับเขาได้ เพราะโคตรตระกูลของเราก็เป็นชาวบ้านธรรมดา" มีผู้ไม่เห็นด้วยถึง ร้อยละ 52.50 ไม่เห็นด้วยอย่างมาก ร้อยละ 16.66 เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 12.50 และเห็นด้วยอย่างมาก ร้อยละ 6.66

และคำถามที่ว่า "คนอย่างเราก็มีโอกาสเป็นเจ้าคน นายคนกับเขาได้ ถ้าเราขวนขวายและดิ้นตัวตัวเราเพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียง และเกียรติยศ" มีผู้ตอบว่า เห็นด้วยถึง ร้อยละ 44.16 เห็นด้วยอย่างมาก ร้อยละ 34.16 ไม่เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 7.5

แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของผู้นำชุมชนแม้ว่าจะต้องการเข้ามาเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. เพื่อแสวงหา ชื่อเสียง เกียรติยศ แต่ในจิตใจส่วนลึกจริง ๆ แล้วยังต้องการมีอำนาจ ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วบุคคลเหล่านี้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ และจะโยงไปถึงการมีอำนาจนั่นเอง เพราะ ทรามไคที่ยังมีอำนาจ ย่อมจะต้องมีอิทธิพลแม้ไม่ใช่โดยตรงต่อรัฐ หรือราชการก็ยังมีช่องทางอ้อม โดยปกติแล้วผู้ที่ปรารถนาจะได้มาซึ่งอำนาจ ก็จำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมทางการเมือง ในลักษณะที่เข้มข้น และเข้มข้นเป็นพิเศษ เช่น อาจเป็นหัวหน้าคนให้ ผู้สมัครรับเลือกเป็น สส. บางคนอย่างลับ ๆ หรือโดยเปิดเผย แม้จะฉิกระเบียบ หรือจะสมัครรับเลือกทั้งเป็น สส. ด้วยตนเองเลย เป็นต้น แต่ในบางครั้งผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองอ้างว่าทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ทั้ง ๆ ที่เหตุผลที่แท้จริงก็คือ การแสวงหาอำนาจให้แก่ตนเอง

4. ผู้นำชุมชนกับการตอบสนองความต้องการของจิตใจ

ในบทนำผู้วิจัยหยิบยกคำสัมภาษณ์ของ นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม อดีต สส. หลายสมัย มากล่าวเพื่อแสดงว่านักการเมืองนั้นมีแรงบันดาลใจอะไรจึงอยากเป็นผู้แทน ซึ่งนายณัฐวุฒิ กล่าวว่า เป็นเพราะเมื่อตอนเด็ก ๆ เห็นในหลวงรัชกาลที่ 7 พระราชทานพวงมาลัยให้นายเจือ ศรียาภักย์ ผู้แทนคนแรกของจังหวัด

สงขลา ก็อยากเป็น สส. นับแต่วันนั้น

ลาสเวลล์เองก็ยืนยันว่า บุคคลที่ในวัยเด็กมีความรู้สึกว่าเป็นคนที่ขาดศักดิ์ศรี ไม่มีความหมาย ไม่มีความสามารถ เมื่อโตขึ้นจะแสวงหาอำนาจให้กับตนเอง เพื่อเป็นการชดเชยความรู้สึกว่าตนเองด้อยศักดิ์ศรีในวัยเด็ก

เค. เควิส ก็กล่าวว่า การที่บุคคลใดปราศจากความรักใคร่ ปราศจากความอบอุ่นในชีวิต จะมีผลต่อสภาพจิตใจเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่าง จากการศึกษาแบบจิตวิเคราะห์พบว่า การขาดความอบอุ่นทางจิตใจของฮิตเลอร์ผลักดันให้เขาเป็นนักเผด็จการ และแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอย่างห้าวหาญแก่คน

นั่นแสดงว่าประสบการณ์ในวัยเด็กหรือวัยที่ผ่านมาทั้งในทางดี หรือไม่ดี จะฝังจิต ฝังใจบุคคล ไม่ว่าจะกรณีของ นายณัฐวุฒิ หรือของฮิตเลอร์ เป็นตัวอย่างที่บอกอะไร ๆ เราได้ ดังกล่าวข้างต้น

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อทดสอบดูว่า ผู้นำชุมชนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อแ รงรุงใจตัวนี้ โดยทำการศึกษาดังการขาดตกบกพร่องทางจิตใจในวัยเด็ก เช่น โอกาสในการศึกษา ความรักของพ่อแม่ ความรักและเคารพในตัวเอง ความเคารพนับถือ ความศรัทธาจากผู้อื่น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อแนวทางจิตใจและจะประมาณค่าของตัวเองต่ำลงไปในช่วงวัยเด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็เรียนรู้ที่จะยกกระกับคุณค่าของตนเองด้วยวิธีการตั้งเป้าหมายในเรื่องอำนาจ เนื่องจากเชื่อว่าอำนาจจะสร้างความรัก ความศรัทธา ความเชื่อถือ ความสำคัญ ตลอดจนสามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้อื่นที่มีต่อตัวเขาได้

จากข้อมูลที่ไ้มา ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้น ป.4 ถึง ร้อยละ 75.83 มศ.1-3 ร้อยละ 11.66 ระดับการศึกษาสูงกว่านี้มีเพียงเล็กน้อย

ด้านปัญหาการศึกษาในวัยเด็ก ส่วนใหญ่จะตอบว่า มีบ้างคือ ปานกลางร้อยละ 30.83 มีเพียงเล็กน้อย ร้อยละ 27.16 จะตอบว่า ไม่มีเลยเพียงร้อยละ 11.66

ค่านความรักที่ได้รับจากมารดาในวัยเด็ก ผู้นำชุมชนตอบว่า มีมากที่สุด ร้อยละ 35 มาก ร้อยละ 35.83 ปานกลาง ร้อยละ 28.33 มีเพียง ร้อยละ 0.83 เท่านั้นที่ตอบว่า มีน้อยที่สุด

ค่านความเชื่อมั่นในตนเองของผู้นำชุมชน ตอบว่า มาก ร้อยละ 45.00 มากที่สุด ร้อยละ 22.50 และปานกลาง ร้อยละ 31.66 ตอบว่ามีน้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 0.83

ค่านความเชื่อมั่นในการจัดการปัญหาส่วนตัว ตอบว่า จัดการได้มาก ร้อยละ 45.00 มากที่สุด ร้อยละ 22.50 ปานกลาง ร้อยละ 31.66 น้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 0.83

ค่านความสำคัญของผู้นำชุมชนต่อสังคม มีผู้ตอบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.66 มาก ร้อยละ 35.00 มากที่สุด ร้อยละ 16.66

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรู้สึกตกใจในวัยเด็กอันเนื่องมาจากการขาดโอกาสในการศึกษาของผู้นำชุมชนมีบ้างในระดับปานกลาง ทางด้านการได้รับความรักจากครอบครัวในวัยเด็กไม่ค่อยมีปัญหา ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถที่จะนำชุมชนและแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้ ข้อเท็จจริงคือผู้นำชุมชนเหล่านี้เติบโตมาในสิ่งแวดล้อมที่คล้าย ๆ กัน ในสังคมเกษตรกรรม มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย โอกาสในการศึกษาเท่าที่เป็นอยู่ในอดีต คนที่จบชั้น ป.4 ถือว่าจบเกณฑ์บังคับแล้ว ก็ย่อมจะต้องออกมาช่วยครอบครัวทำมาหากิน โอกาสจะไปศึกษาต่อในชั้นสูง ๆ ไม่ค่อยมี เนื่องมาจากการคมนาคมไม่สะดวก รายได้น้อย และถ้าผู้นำชุมชนเหล่านี้มีโอกาสศึกษามากขึ้น ๆ ไม่น่าเหมือนกันว่าพวกเขาจะยังคงอยู่ในชนบทต่อไปอีกไหม พวกเขาอาจจะแสวงหาความก้าวหน้าในชีวิต หางานทำในเมืองหลวงหรือตามเมืองใหญ่ ๆ มากกว่าที่จะทำการเกษตรกรรมอย่างบรรพบุรุษของตน ซึ่งนับวันมีแต่จะทำให้เกษตรกรยากจนลง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่าแม้ผู้นำชุมชนจะได้รับการศึกษาน้อย แต่การได้เข้ามาเป็นผู้นำในท้องถิ่น อาจสรุปได้ว่าเป็นการลดปมค้อยทางการศึกษาได้

อีกประการหนึ่ง จากข้อมูลที่ได้รับมา ผู้นำชุมชนไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องความอบอุ่นในวัยเด็ก อาจพิจารณาได้ว่าการเป็นผู้นำชุมชนในปัจจุบันไม่ได้มีผลมาจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามถ้าจะให้ทราบความจริงทุกอย่าง เราจำเป็นต้องไปศึกษาประวัติผู้นำชุมชนทุกคนเป็นรายตัวตั้งแต่อยู่ในวัยเด็ก จนกระทั่งเติบโตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาศึกษานานมาก ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในกรณีนี้อาจจะมีความเป็นไปได้ถ้าเราจะศึกษาผู้นำชุมชนที่มีชื่อเสียงเพียงรายเดียว เช่น การศึกษาประวัติของ ฮิตเลอร์ เป็นต้น

5. ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจในทางความสำเร็จ

แรงจูงใจในทางความสำเร็จนี้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลจะสบายใจถ้าประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง และจะวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

แมคคลีแลนค (David McClelland) และแอตคินสัน (J.M. Atkinson) ให้ทัศนะว่าแนวโน้มในการทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ตัว คือ

- 1) ความต้องการที่จะทำให้สำเร็จเนื่องมาจากประสบการณ์ในอดีต ถ้าเคยพบความสำเร็จแล้วก็就会有ความต้องการทำงานสูง ถ้าพบความล้มเหลวก็จะพยายามตั้งระคับความหวังใหม่
- 2) การคาดคะเนโอกาสที่จะทำให้สำเร็จ ถ้าโอกาสสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางจึงจะเกิดความอยากที่จะทำ
- 3) คุณค่าของความสำเร็จ ถ้าค่านสูงคือ ทำแล้วรางวัลคุ้มค่าก็อยากทำ ถ้ารางวัลไม่คุ้มค่าก็ไม่อยากทำ

จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในประเด็นนี้ ดังต่อไปนี้

เมื่อผู้นำชุมชนดำรงตำแหน่งปัจจุบันแล้ว หวังว่าจะมีตำแหน่งสูงขึ้นหรือไม่ คำตอบที่ได้รับคือ ไม่หวังถึง ร้อยละ 70.00 หวังเพียงร้อยละ 21.66

และไม่มีความเห็นร้อยละ 8.33

ผู้นำชุมชนหวังจะดำรงตำแหน่งสูงสุดเป็นอะไร มีผู้ตอบไม่ได้คิดถึง ร้อยละ 29.16 เป็นผู้ใหญบ้าน ร้อยละ 24.16 เป็นกำนันร้อยละ 14.16 เป็น สจ. ร้อยละ 1.66 เป็นสส. ร้อยละ 3.33 เป็นตำแหน่งอะไรก็ได้ที่ทุกฝ่ายยอมรับนับถือ ร้อยละ 5.83

เมื่อตัดสินใจจะรับใช้ชุมชนแล้วคิดว่าจะพบอุปสรรคอะไรบ้าง คำตอบ คิดว่าพบแต่ยังคงคาดการณ์ไม่ได้ ร้อยละ 31.66 ไม่เคยคิด ร้อยละ 18.33 ไม่ออกความเห็น ร้อยละ 17.50 ได้รับความร่วมมือน้อย ร้อยละ 13.33

มีสาเหตุอะไรบ้างที่ทำให้ลังเลไม่ตัดสินใจในทันทีที่จะรับใช้ชุมชน คำตอบ ไม่มี (ไม่ลังเล) ร้อยละ 39.16 เกรงทำไม่ได้ก็เท่าที่ควร ร้อยละ 17.50 ความรู้น้อย ร้อยละ 4.16 ความไม่พร้อม ร้อยละ 6.66 เงินร้อยละ 6.66

รู้สึกท้อถอยบ้างไหมที่คิดว่าจะได้มาเป็นผู้นำชุมชน ไม่ท้อถอยเลย ร้อยละ 49.16 ท้อถอยบ้าง ร้อยละ 41.66 ท้อถอยมาก ร้อยละ 3.33

คนอย่างเราไม่มีทางที่จะเป็นเจ้าคนนายคนกับเขาได้ เพราะโคตรตระกูล เราก็เป็นชาวบ้านธรรมดา มีผู้ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 52.50 ไม่เห็นด้วยอย่างมากร้อยละ 16.66 เห็นด้วย ร้อยละ 12.50 เห็นด้วยอย่างมาก ร้อยละ 6.66

เมื่อมีความคิดจะดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน มีการวางแผนและเตรียมการอย่างไรบ้าง คำตอบ อยุ่อย่างปกติ ร้อยละ 30.83 วางแผนและเตรียมการอย่างดี ร้อยละ 25.00 วางแผนหรือเตรียมการอย่างดีที่สุด ร้อยละ 21.66

เมื่อครั้งที่หาเสียงเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง มีหวัหะแนนซึ่งทำงานให้จำนวนเท่าไร มีผู้ตอบว่า น้อยกว่า 3 คน ร้อยละ 35.00 ตอบว่า 3-5 คน ร้อยละ 20.00 ตอบว่า 9 คนขึ้นไป ร้อยละ 15.83 ไม่ตอบคำถาม ร้อยละ 21.66

ผู้มา เป็นหัวหน้าคณะใหม่ความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนในฐานะอะไร มีผู้
ตอบว่าเป็นญาติมิตรของผู้ที่รู้จัก ร้อยละ 64.16 เป็นเพื่อนนักเรียน นักศึกษาร่วม
สถาบันเดียวกัน ร้อยละ 18.33 เป็นสมาชิกกลุ่ม องค์กร สโมสรหรือชมรมเดียวกัน
ร้อยละ 8.33

หัวข้อนี้พอสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชนยังกำลังกันในแนวความคิดที่จะนำตัวเอง
ไปสู่ความสำเร็จ คือ ยังไม่ค่อยแน่ใจร้อยเปอร์เซ็นต์นักที่การเข้าไปเป็นผู้นำชุมชน
จะประสบความสำเร็จ ยิ่งกลัวอุปสรรคที่ขวางหน้า ส่วนใหญ่ไม่กล้าคิดที่จะมีตำแหน่ง
ที่สูงไปกว่าปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามพวกเขาก็ยังมีความทะเยอทะยานที่จะเป็นผู้นำ
ชุมชนมากกว่าเป็นราษฎรธรรมดา และพวกเขามีความเชื่อว่าจะถึงแม้ว่าจะเป็นคน
ธรรมดาโดยตระกูล ไม่ได้เป็นเจ้าของคนไหน ก็มีโอกาที่จะไต่เต้าเป็นผู้นำชุมชน
ในระดับหนึ่งได้

ผู้นำชุมชนใช้ยุทธวิธีทางการเมืองเหมือนการเลือกตั้งระดับชาติ
มีหัวหน้าคณะแต่ไม่มากนักคอยสนับสนุน และหัวหน้าส่วนใหญ่เป็นญาติมิตรของผู้ที่
รู้จัก หรือเป็นเพื่อนนักเรียน นักศึกษากันมา

ผู้วิจัยได้รับข้อมูลมาที่คิดว่าน่าจะหยิบยกมากล่าว คือมีผู้นำชุมชน
จำนวนมากให้คำตอบว่า ไม่อยากจะทำตำแหน่งที่สูงไปกว่าปัจจุบัน หากไม่จริงเป็น
เช่นนั้นเมื่อถึงฤกษ์ความต้องการ มนุษย์จะแสวงหาความต้องการให้สูงขึ้น คำตอบ
ที่ได้รับ คือ พวกเขากลัวว่าจะต้องใช้เงินจำนวนมากเหมือนการเลือกตั้ง สส. ซึ่ง
แนวโน้มจะเป็นเช่นนั้น ยุคที่พวกเขาได้รับการคัดเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
กำนัน ไม่ค่อยได้ใช้เงินตาเสีย เป็นการสนับสนุนจากชาวบ้านในหมู่บ้าน ค่าบด
เมื่อชนะการเลือกตั้งก็มีการกินเลี้ยงกันบ้างฉลองตำแหน่งเป็นธรรมเนียมเท่านั้น
อีกประการหนึ่ง เมื่อมาเป็นผู้นำชุมชนดังกล่าวแล้ว ต้องเสียสละเวลาส่วนตัวให้
กับส่วนรวม เวลาที่จะให้กับครอบครัวก็น้อยลง เพราะฉะนั้นครอบครัวจึงมักไม่
สนับสนุน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งซึ่งมีฐานะดี มีเหมืองแร่อยู่ภาคใต้ เคย
ได้รับการคัดเลือกให้เป็นคนไทยตัวอย่างมาแล้ว ผู้วิจัยถามว่าทำไมไม่คิดสมัคร สส.

ทั้ง ๆ ที่มีฐานเสียงสนับสนุนพอสมควร ฐานะก็ดี ค่าตอบแทนที่ได้รับ คือ 1) เสียขายเงิน ถ้าไม่ได้รับการเลือกตั้ง 2) ไม่อยากไปไหว้คนทั้งอำเภอ เพราะเวลาหาเสียงผู้สมัคร สส. ชอบทำอย่างนั้น ถ้ายังเป็นผู้ใหญ่บ้านธรรมดา ๆ คนหนึ่งดูบ้านก็ยังไม่เคียดแค้นนัก ถ้าคิดในอีกประเด็นหนึ่งอาจเป็นไปได้ที่ผู้นำชุมชนคิดว่าตนได้รับความสำเร็จแล้ว กล่าวคือได้รับตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บรรลุความพอใจขั้นสูงสุดในสภาวะขณะนี้แล้ว นั่นคือ ได้รับความสำเร็จ สมหวังในชีวิต ตามทฤษฎี ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ชั้นที่ 5 แล้ว แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป พวกเขาอาจมีความทะเยอทะยานมากกว่าที่เป็นอยู่ก็ได้

6. ผู้นำชุมชนกับการรักษาความเป็นธรรมในสังคม

แรงจูงใจที่ผู้นำผู้วิจัยคิดว่ายากที่จะไปชักจูงได้ว่าผู้นำชุมชนมีอยู่ เพราะถ้าจะศึกษาให้ละเอียดถูกต้องจริง ๆ เราจะต้องไปดูพฤติกรรมเป็นรายตัว ซึ่งยากลำบากมาก เพราะประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยมีเป็นจำนวนมาก อีกประการหนึ่ง ผู้วิจัยก็ใช้เวลาไม่มากพอที่จะไปทำการสำรวจ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พยายามสร้างแบบสอบถามเพื่อที่จะหาความรู้สึกที่แท้จริงของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับประเด็นนี้ ซึ่งปรากฏผล ดังต่อไปนี้

คำถามว่า ผู้นำชุมชนทำไมจึงมีความไฝ่ฝันที่จะเป็นผู้นำชุมชน ค่าตอบแทนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ ร้อยละ 45.00 อยากช่วยสังคมประเทศชาติและประชาธิปไตย ร้อยละ 10.00 มีผู้ไม่ตอบในข้อนี้ ร้อยละ 26.60

ความดี คุณธรรม ความซื่อสัตย์สำคัญต่อการเป็นผู้นำชุมชนแค่ไหน ค่าตอบแทนที่ได้รับ มาก ร้อยละ 84.16 ปานกลาง ร้อยละ 13.33 และ น้อย เพียง ร้อยละ 2.50

การเป็นผู้นำชุมชนเป็นการเสียสละเพื่อชุมชน มีผู้ตอบว่า ใช่ ร้อยละ 95.83 ตอบ ไม่ใช่ เพียงร้อยละ 4.16

คนที่เสียสละเพื่อสังคมนั้นได้ชื่อว่าเป็นคนดีในสังคม มีผู้ตอบว่า ใช่ ร้อยละ 88.33 ตอบไม่ใช่ ร้อยละ 5.00

การเสียสละเพื่อสังคมย่อมมีสิ่งเกื้อหนุน อาทิเช่น อำนวย เงิน ความศรัทธา
ค่าตอบแทน ไร่ ร้อยละ 65.83 ทบไม่ไร่ เพียงร้อยละ 20.00

เมื่อได้เป็นผู้นำชุมชนแล้ว ท่านรู้สึกคุ้มกับความพยายามของท่านหรือไม่ มี
ผู้ตอบว่า คุ้ม ถึงร้อยละ 72.50 ตอบว่าไม่คุ้ม ร้อยละ 20.83 และตอบอื่น ๆ เพียง
ร้อยละ 6.66

บ้านเมืองไม่ไร่ของเราคนเคียว จะต้องไปสนใจโยคีทำไม ค่าตอบแทน ไม่เห็น
ค้าย ร้อยละ 41.66 ไม่เห็นค้ายอย่างมาก ร้อยละ 45.83 ในขณะที่มีผู้เห็นค้าย
เพียง ร้อยละ 3.33 และเห็นค้ายอย่างมาก เพียงร้อยละ 1.66

คำตอบข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชนมีมโนธรรมในใจพอสมควร แรงจูงใจ
ในการเข้ามามีบทบาททางการเมือง มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชน เพื่อสร้างความเจริญ
ให้ท้องถิ่น เป็นการเสียสละตนเองเพื่อสังคมชนบทโดยไม่หวังอะไรตอบแทนมากนัก
แต่การเสียสละเพื่อสังคม ตนเองต้องมีทรัพยากรพอสมควร เพื่อไม่ให้เดือดร้อน เช่น
มี อำนวย เงิน มีความศรัทธา

อาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง ผู้นำชุมชนเหล่านี้มีความตั้งใจเป็นส่วนใหญ่
ในการเข้าไปรับใช้ชุมชน แต่สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวจะต้องดีพอไม่
ค่อยเดือดร้อน ในชนบทส่วนใหญ่มักพบว่า ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สจ. จะมีฐานะดีกว่า
ราษฎรทั่วไป บางคนมีธุรกิจ ร้านค้าเป็นของตัวเอง มีรถยนต์ รถจักรยานยนต์
ซึ่งสอดคล้องกับหลักความจริงที่ควรเป็นเช่นนั้น เพราะรายได้ สวัสดิการของผู้นำ
ชุมชนมีน้อยจนไม่สามารถยึดเป็นอาชีพได้ การที่ทางราชการให้ผู้นำชุมชนเป็นหูเป็นตา
แทนราชการเพราะราชการมีกำลังคนไม่พอ ย่อมต้องอาศัยคนในท้องถิ่นช่วยดูแล
ซึ่งต้องใช้คนที่มิได้เสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง มิฉะนั้นผู้นำชุมชนเหล่านี้จะใช้
ตำแหน่งที่ตนมีอยู่ไปในทางมิชอบ จากแบบสอบถามที่ได้รับมีเพียงเล็กน้อยที่ผู้นำชุมชน
อยากจะลาออกโดยอ้างว่าเบื่อ ต้องรับผิดชอบทั้งงานหลวง งานราษฎร

เราอาจสังเกตได้ว่าการเมืองในระบอบชาติ แม้มีการควบคุม
ค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ได้ผลอย่างจริงจัง ในชนบทการเมือง

ระคับท้องถิ่นเรื่องนี้ก็กำลังได้รับการกล่าวถึง เพราะตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. มีการถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติจึงมีการใช้เงินหาเสียงเอาชนะคู่แข่งขั้นให้ได้ ค่ากล่าวที่เรียกขานกันเดี๋ยวนี "ผู้ใหญ่บ้านเงินพัน กำนันเงินหมื่น" หมายความว่า คนที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องใช้เงินเป็นจำนวนพัน ๆ บาทเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียง กำนันต้องใช้เงินจำนวนเป็นหมื่นกว่าจะได้ตำแหน่งมา สะท้อนให้เห็นว่า ยุคสมัยเปลี่ยนไปแล้ว แต่ก่อนมีการ "ลงแขกเกี่ยวข้าว" ราษฎรช่วยกันเก็บเกี่ยวข้าว โดยไม่มีการจ้าง บ้านหนึ่งข้าวในนาสุกเหลืองอร่าม ก็เกณฑ์ชาวบ้านมาช่วยกันเก็บเกี่ยวข้าว โดยเจ้าของนาเป็นผู้เลี้ยงสุรอาหาร เมื่อถึงเวลาบ้านอื่นเก็บเกี่ยวบ้านนี้ก็จะไปช่วยเป็นการตอบแทนพร้อมกับเพื่อนบ้าน แต่เดี๋ยวนี้นอกจากมีการจ้างเป็นรายวันหรือเป็นไร่ เช่นเดียวกันการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สจ. ต้องใช้เงินเป็นสิ่งจูงใจให้ราษฎรไปเลือกผู้สมัคร เมื่อชนะก็ต้องเลี้ยงสุรอาหารฉลองตำแหน่ง

การรักษาความเป็นธรรมในสังคมตามที่คิด ยุคสมัยนี้จึงอาจเป็นการอ้างเพื่อหาความชอบธรรมให้ตนเองมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามยังนับได้ว่าผู้เข้ามาดำรงตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. เป็นผู้เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือทางราชการ ถ้าหากผู้นำชุมชนเหล่านี้ราชการก็คงไม่มีกำลังคนเพียงพอที่จะส่งข้าราชการไปประจำตามหมู่บ้านท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลได้

7. ผู้นำชุมชนกับการจัดตั้งกลุ่ม หรือเข้าร่วมองค์กรทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพพวามี

เลน (Robert E. Lane) กล่าวว่าบุคคลที่มีเพื่อนฝูงจำนวนมากและเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ จำนวนมาก ก็มีแนวโน้มที่จะมีความกระตือรือร้นในทางการเมืองและมีความปรารถนาที่จะเป็นนักการเมือง

วิธีการหนึ่งที่ใช้กัน คือ การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองและไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น การอาศัยความคล้ายคลึงกันของภูมิหลังทางสังคม ความเกี่ยวข้องทางศาสนา ความเป็นคนพื้นเพเดียวกัน สถาบันการศึกษา สโมสร ชมรม สมาคม การพบปะสังสรรค์

การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การมีประสบการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น
ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกคุ้นเคย การยอมรับนับถือและศรัทธา เพื่อที่จะได้รับการ
สนับสนุนทางการเมือง

บุคคลซึ่งมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมากเท่าไร ก็ยิ่งมีโอกาส
ที่จะรู้จักกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด ระดับใด และทุกเพศทุกวัย เขามีโอกาส
ที่จะแสดงความสามารถสร้างคามนิยม นับถือ ศรัทธา จากสมาชิกหรือกรรมการใน
กลุ่ม เขามีโอกาสที่จะฝึกฝนและยกระดับให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น เมื่อเขาเป็น
ประธานลูกเสือชาวบ้าน กรรมการวัด นายกศมาคมศิษย์เก่า เขาสามารถชักกลุ่ม
เหล่านี้เป็นเวทีเพื่อที่จะสะสมบารมีได้อย่างดีที่สุด

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาการเข้าร่วมกลุ่ม ชมรม สโมสร
ของผู้นำชุมชนเพื่อหาค่าตอบดังกล่าวข้างต้น ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ผู้นำชุมชนเป็นสมาชิกหรือกรรมการ
กลุ่ม องค์การ ชมรม สโมสรใดหรือไม่ ค่าตอบที่ได้คือ เคยเป็นร้อยละ 38.33 ไม่เคย
เป็น ร้อยละ 53.33

ประเภทของกลุ่มที่ผู้นำชุมชนเป็นสมาชิก กรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ
57.50 กรรมการวัด ร้อยละ 54.16 กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ร้อยละ 38.33
กรรมการสภาตำบล ร้อยละ 49.16

โอกาสพบปะ สันทนาการกับสมาชิกกลุ่มหรือกรรมการกลุ่มนอกเหนือ
จากการประชุมกลุ่มโดยปกติ ค่าตอบ รวมกันเสมอ ร้อยละ 50.83 พบกันนาน ๆ
ครั้ง ร้อยละ 25.83

กลุ่มเคยร่วมมือจัดกิจกรรมกลุ่มบ้างหรือไม่ ค่าตอบ จัดเป็นครั้งคราว
ร้อยละ 54.16 จัดเป็นประจำ ร้อยละ 15.83 ไม่เคยจัด ร้อยละ 4.16

สมาชิกกลุ่มช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากน้อยเพียงใด ค่าตอบ ช่วย
เหลือกันดี ร้อยละ 34.16 ช่วยเหลือกันบางครั้ง ร้อยละ 34.16 ช่วยเหลือกันดีมาก

ร้อยละ 6.66 ต่างคนต่างอยู่ ร้อยละ 0.83

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ความว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม องค์กร สโมสร โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นการรวมตัวกันในท้องถิ่นที่พบเห็นกันบ่อย ๆ เช่น กรรมการวัด กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน มีการพบปะในหมู่สมาชิกและมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นครั้งคราว อาจเป็นเพราะภารกิจส่วนตัวมีมาก แต่อย่างไรก็ตามในหมู่สมาชิกก็ยังมีการช่วยเหลือกันไม่มากนักน้อย แต่อาจสังเกตได้ว่ากลุ่มที่พวกเขาสังกัดไม่ใช่กลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง แต่อาจเป็นกลุ่มที่พบเห็นโดยทั่ว ๆ ไป

แบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นนี้ ผู้วิจัยคิดว่าในข้อแรกผู้นำชุมชนอาจจะไม่ค่อยเข้าใจในคำถามการเป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่ม องค์กร สโมสร จึงตอบเคยเป็นเพียง ร้อยละ 38.33 ไม่เคยเป็นถึงร้อยละ 53.33 ซึ่งผิดหลักข้อเท็จจริง ๆ ก็คือ ผู้นำชุมชนเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ต้องเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในกรรมการหมู่บ้าน และกรรมการสภาตำบล สำหรับกลุ่มที่เป็นการรวมตัวกันในท้องถิ่นที่ไม่เป็นโดยตำแหน่งจะพบเห็นกันโดยทั่วไป อาทิ กรรมการวัด กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ผู้นำชุมชนเหล่านี้ก็จะ เป็นสมาชิกอยู่แล้ว ผู้นำชุมชนให้ข้อมูลตรงกันว่ามีการพบปะในหมู่สมาชิก และมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นครั้งคราวเท่านั้น อาจเป็นเพราะภารกิจส่วนตัวมีมาก แต่อย่างไรก็ตามในหมู่สมาชิกก็ยังมีการช่วยเหลือกันไม่มากนักน้อย แต่อาจสังเกตได้ว่ากลุ่มที่พวกเขาสังกัดไม่ใช่กลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง แต่เป็นกลุ่มที่พบเห็นกันโดยทั่ว ๆ ไป

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยที่พบจากประสบการณ์ทั้งจากการที่เป็นคนมีพื้นเพอยู่ต่างจังหวัด และการเป็นปลัดอำเภอ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

1) ผู้นำชุมชนก่อนมาเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักเป็นคนกว้างขวางในชุมชน ชอบร่วมกิจกรรมในท้องถิ่นเสมอ ๆ จนชาวบ้านศรัทธา ยกย่อง เมื่อมีงานทั้งงานราษฎร์ งานราชการ คนเหล่านี้จะเป็นผู้นำให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ เช่น

งานพัฒนาหมู่บ้าน วัด โรงเรียน เมื่อมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำเหล่านี้ก็มักจะได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่ง

2) เมื่อได้ดำรงตำแหน่งแล้วผู้นำชุมชนจะรู้สึกว่าตนเองเป็นคนของราชการ มีศักดิ์ศรี ราษฎรต้องยกย่องพินอบพิเทา โดยเฉพาะการมีเครื่องแบบเป็นสิ่งที่พวกเขา รู้สึกภาคภูมิใจมาก เมื่อถึงวันประชุม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะมีการแต่งตัวอย่างเต็มยศ และจะรีบมาประชุมแต่เช้า

3) ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. มักจะได้รับการอุปโลกน์ให้เป็นหัวหน้าทุกอย่าง ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม เช่น งานประจำปีของวัด งานบุญ งานสงกรานต์ ฯลฯ พวกเขาจะรู้สึกว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้นำ ราษฎรต้องยกย่องตน

4) การที่ผู้นำชุมชนไม่ได้บอกว่า เคยเข้าร่วมกลุ่มในทางการเมือง แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว เมื่อมีการเลือกตั้ง สจ. สส. พวกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มแรกของพรรคการเมืองที่จะหาเสียงได้มาก เพราะราษฎรมักจะไม่ค่อยรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะถามความเห็นของหัวหน้าหมู่บ้าน ตำบล และแน่นอน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็มักจะถูกเรียกว่าเป็น หัวคะแนน ให้กับผู้สมัครคนนั้น คนนี้ จนถึงกับการลอบสังหารกันบ่อยๆ ในช่วงการเลือกตั้ง

5) แม้จะออกจากตำแหน่งคามวาระหรือลาออกก็ตาม ผู้นำชุมชนเหล่านี้จะได้รับการเรียกชื่อว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. อยู่ อาจจะเป็นความเคยชิน หรือยังได้รับการยกย่องนับถือจากราษฎรก็เป็นได้ แต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. เหล่านี้ มักจะได้รับการยกย่องให้เป็นที่ปรึกษาต่างๆ อยู่เสมอ เนื่องจากเป็นคนที่กว้างขวางในชุมชนและมีประสบการณ์มาก

6) ผู้นำชุมชนเหล่านี้ไม่มีการสร้างฐานในการตั้งกลุ่มอย่างในประเทศตะวันตก ที่จะต้องสร้างอำนาจบารมี เพื่อเป็นบันไดไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ค่อย ๆ ไป แต่พวกเขาเป็นหัวหน้าเสมอในรูปของหัวหน้าที่ไม่เป็นทางการ แต่เป็นการเข้าใจกันในลวงท้องถื่นนั้น ๆ โดยธรรมชาติ

โดยสรุป ในเรื่องการสร้างกลุ่มต่างๆโดยผู้นำชุมชนของไทย มักจะล้มเหลว
ถ้าทางราชการเข้าไปจัดตั้งให้ แต่ถ้าพวกเขาจัดตั้งกันเองจะอยู่นานกว่า ซึ่งในทาง
ปฏิบัติ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักจะถูกยกให้เป็นหัวหน้าในทุก ๆ เรื่อง และการจัดตั้งกลุ่ม
เพื่อเสริมบุคลิกภาพการเมืองของผู้นำชุมชนเหล่านี้ไม่ค่อยมีนัก โดยผู้นำชุมชนเหล่านี้มัก
จะได้รับการอุปโลกน์ให้เป็นหัวหน้าโดยไม่มีชื่อกลุ่ม พุงง่าย ๆ คือ เรื่องทุกเรื่องต้อง
ลงที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ผู้นำชุมชนครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นไปที่ประชากรตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้วิจัยคิดว่า
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งซึ่งชาวบ้านโดยทั่วไปยอมรับว่ามีเกียรติในสังคม ผู้ได้รับ
ตำแหน่งดังกล่าวจะได้รับความเคารพนับถือ และเกรงอกเกรงใจจากชาวบ้าน นอกจากนี้
แม้จะได้รับค่าตอบแทนจากทางราชการเป็นเงินเดือนค่อนข้างน้อย แต่ก็ได้รับสิทธิพิเศษ
หลายประการ เช่น ได้ลดค่าโดยสารรถไฟครึ่งราคา ได้รับเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียน
บุตรและค่ารักษาพยาบาล ยิ่งไปกว่านั้นการติดต่อกับราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้รับความ
สะดวกกว่าประชาชนโดยทั่วไป ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการคนหนึ่ง ได้ใกล้ชิด
ชิดกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในระดับอำเภอและจังหวัด ค่ายเหตุนี้ตำแหน่งดังกล่าวจึงเป็น
ที่ปรารถนาของชาวชนบท ก่อนวันเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างแย่งชิงหาสมัคร
พรรคพวกในตำบลและหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนตน วิธีการในการหาเสียงหรือหาผู้สนับสนุน
กระทำแตกต่างจากการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กล่าวคือ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงสุรอาหาร การหาหัวคะแนน การขอร้องเป็นรายบุคคล
และการจัดรถ รับ-ส่ง ผู้มีสิทธิออกเสียงไปยังหน่วยเลือกตั้ง ไม่ปรากฏว่ามีการหาเสียง
โดยการปราศรัยในที่ชุมชน หรือการหาเสียงในการพิมพ์ใบปลิวหรือโปสเตอร์แต่อย่างใด

ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชนในระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก
สภาจังหวัดไม่มีความแตกต่างกันมากนักในฐานะ การศึกษา แรงจูงใจที่สำคัญที่ผลักดัน
ให้พวกเขาเข้ามามีบทบาททางการเมือง หรือเข้ามามีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชน คือ

แสวงหาชื่อเสียง เกียรติยศ การยอมรับ ถ้าพูดถึงเรื่อง สวัสดิการที่ทางราชการให้
 คอบแทนพวกเขานับว่าน้อยมาก แต่พวกเขาถ้าเทียบกับราษฎรในชุมชนเดียวกันแล้ว
 ก็จึกว่ายังมี ฐานะดีกว่าราษฎรส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น เรื่องค่าตอบแทนจึงไม่ใช่ประเด็น
 หลัก จากผลที่ได้รับค่าตอบแทน แรงจูงใจเพื่อเกียรติยศ นำไปสู่การมีอำนาจที่เป็นทั้งอำนาจ
 หน้าที่ทางราชการหยิบยื่นให้ และกำลังอำนาจที่ราษฎร เกรงอกเกรงใจในฐานะผู้นำ
 ท้องถิ่น

ทางบ้านแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการของจิตใจ พบว่าผู้นำ
 ชุมชนมีความรู้สึกที่ฝังใจในวัยเด็ก เรื่องเกี่ยวกับการศึกษาที่ได้รับน้อย ทำให้ขาดความ
 มั่นใจที่จะก้าวขึ้นมามีตำแหน่งสูงขึ้น ๆ มีบางรายที่ให้ค่าตอบแทนว่ารู้สึกผิดหวังต่อการ
 คำรับตำแหน่งผู้นำชุมชน อยากลาออกเพราะต้องติดตามรับใช้ทางราชการ ข้าราชการ
 ทุกกระทรวงเป็นเจ้านายของพวกเขาหมด ซึ่งความคิดนี้มีเป็นส่วนน้อยที่คอบ แต่ก็
 สะท้อนให้เราเห็นถึงความรู้สึกในส่วนลึกของผู้นำชุมชนบางคนที่แสดงออกมาถึงความไม่
 พอใจในตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าพวกเขา
 เข้ามามีบทบาทในชุมชนเพราะต้องการนำความเจริญให้ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย ไม่ได้
 หวังอะไรตอบแทนเป็นพิเศษ แต่ในทัศนะของผู้วิจัยที่ประสบด้วยตนเอง เมื่อดำรง
 ตำแหน่งปลัดอำเภอ ผู้วิจัยพบว่าตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. ล้วนเป็นตำแหน่ง
 ที่มีบทบาทต่อราษฎร อาจเป็นเพราะอำนาจหน้าที่และบารมีส่วนตัว ผู้ใหญ่บ้านทุกคน
 เป็นกรรมการสภาตำบล กำนันเป็นประธานสภาตำบล มีอำนาจที่จะพิจารณาเงิน
 ช่วยเหลือจากทางราชการ คือ กสช. หรือ จากเงินภาษีบำรุงท้องที่ ถ้าพวกเขา
 ไม่สุจริต อะไรจะเกิดขึ้นจากเงินภาษีอากรของราษฎร จะถูกไปใช้ในทางที่เกิด
 ประโยชน์มากน้อยขนาดไหนไม่มีใครทราบ มันก็ไม่ผิดอะไรกับข้าราชการที่คอร์รัปชัน
 นั้นเอง ผู้วิจัยยอมรับอย่างหนึ่งว่า เรื่องแรงจูงใจของผู้นำชุมชนกับการรักษาความเป็น
 ธรรมในสังคมนี้ยากที่จะวัดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะเนื่องจากถ้าจะให้ได้ข้อมูลจริง ๆ
 แล้ว เราต้องไปสัมภาษณ์ตัวประชากรอย่างลึกซึ้ง ครอบคลุมทุกคนตั้งแต่รับตำแหน่ง
 ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่ผู้วิจัยจะทำอย่างนั้น เนื่องจากระยะเวลาและงบประมาณไม่อำนวย

แต่ผู้วิจัยเชื่ออย่างหนึ่งว่าถ้าผู้นำชุมชนกระทำอะไรที่ไม่ชอบมาพากล ราษฎรในชุมชน
นั่นเองจะตักทวงกระเทือน และถ้าพวกเขาเหล่านั้นทนต่อไปอีกไม่ได้ ราษฎร
ก็จะร้องเรียนต่อทางอำเภอ จังหวัด เพื่อลงโทษต่อไป.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชนจำนวน 120 คน

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่เกิด อำเภอ		
1. บางเลน	119	99.16
2. กำแพงแสน	-	-
3. คอนคาญ	-	-
4. เมือง	-	-
5. นครชัยศรี	-	-
6. สามพราน	1	0.83
7. อื่น ๆ (ระบุ)		
2. เพศ		
1. ชาย	119	99.16
2. หญิง	1	0.83
3. อายุ		
1. 25 - 30 ปี	3	2.50
2. 31 - 35 ปี	10	8.30
3. 36 - 40 ปี	19	15.83
4. 41 - 45 ปี	56	46.66
5. 45 ปีขึ้นไป	32	26.66
4. สถานภาพสมรส		
1. โสด	2	1.66
2. แต่งงาน	117	97.50
3. หม้าย	1	0.83

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. คุณวุฒิการศึกษาของท่าน		
1.ต่ำกว่าป.4	3	2.50
2. จบ ป.4	91	75.83
3. ป.5-7 (ม.1-3)	1	0.83
4. ม.ศ.1-3 (ม.4-6)	14	11.66
5. ม.ศ.4-5 (ม.7-8)	3	2.50
6. ปวช.	-	-
7. ปวศ.	-	-
8. นักกรรมหรือเปรียญ	6	5.00
9. การศึกษาผู้ใหญ่	-	-
10. ปริญญาตรี	-	-
11. อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
6. อาชีพของท่านก่อนดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สจ.		
1. เกษตรกรรม	104	86.66
2. อุตสาหกรรม	-	-
3. หัตถกรรม	-	-
4. รับจ้าง	2	1.66
5. พ่อค้าและนักธุรกิจ	11	9.16
6. ข้าราชการ	3	2.50
7. อื่น ๆ (ระบุ)	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
7. หากท่านดำเนินกิจการส่วนตัว ก่อนที่ท่านจะมาดำรงตำแหน่งท่านเป็นเจ้าของกิจการจำนวน		
1. 1-2 กิจการ	40	33.33
2. 3-4 กิจการ	10	8.33
3. 4 กิจการขึ้นไป	1	0.83
8. ท่านมีส่วนในบริษัท โรงงานหรือกิจการอื่น ๆ หรือไม่		
1. มี	2	1.66
2. ไม่มี	105	1.66
3. ไม่ตอบ	13	10.83

ตารางที่ 2 ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจในการแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ

1. ท่านคิดว่าระหว่าง เกียรติ อำนาจ อะไรสำคัญที่สุด และเพราะอะไร		
1. เกียรติ	86	71.66
2. อำนาจ	8	6.66
3. เงิน	24	20.00
4. ตอบไม่ได้	2	1.66
2. เกียรติ อำนาจ เงิน ต่างเกี่ยวข้องกับกันอย่างใกล้ชิดหรือไม่		
1. ใช่	85	70.83
2. ไม่ใช่	23	19.16
3. อื่น ๆ (ระบุ)	2	1.66

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. การที่บุคคลจะเป็นผู้นำชุมชนได้นั้น เกียรติ อำนาจ หรือเงิน หรืออย่างอื่นมีความสำคัญที่สุด		
1. เงิน	17	14.16
2. อำนาจ	1	0.83
3. เกียรติ	48	40.00
4. ความดี	10	8.33
5. หลาย ๆ องค์ประกอบ	26	21.66
6. คุณธรรม	4	3.33
7. ความซื่อสัตย์สุจริต	4	3.33
8. การยอมรับ	3	2.50
9. ไม่ออกความเห็น	7	5.83
4. คนอย่างเราก็มีทางที่จะเป็นเจ้าคนนายคนกับเขาได้ ถ้าเราชวนชวายและถักตัวเราเพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียงและเกียรติยศ		
1. เห็นด้วยอย่างมาก	41	34.16
2. เห็นด้วย	53	44.16
3. ไม่เห็นด้วย	9	7.50
4. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	-	-
5. ไม่มีความเห็น	17	14.16

ตารางที่ 3 ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจไม่หาอำนาจ

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านหวังว่าเมื่อท่านก้าวเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชนแล้ว จะทำอะไรตอบแทนหรือไม่และถ้าได้ อะไร		
1. เกียรติ	11	9.16
2. ไม่คิดว่าทำอะไรตอบแทนเป็นส่วนตัว	37	30.83
3. ความดี	13	10.83
4. เงินตอบแทนประจำเดือน	4	3.33
5. ได้รับความร่วมมือจากราษฎร	1	0.83
6. ผลงานและประสบการณ์	6	5.00
7. ได้รับความยอมรับ	10	8.33
8. ทำประโยชน์ให้หมู่บ้าน	26	21.66
9. ไม่ออกความเห็น	12	10.00
2. ท่านคิดว่าเมื่อท่านดำรงตำแหน่งปัจจุบันแล้ว ท่านหวังว่าจะมีตำแหน่งสูงขึ้นหรือไม่ เช่น ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้วอยากดำรงตำแหน่งกำนัน เป็นต้น		
1. หวัง	26	21.66
2. ไม่หวัง	84	70.00
3. ไม่ออกความเห็น	10	8.33
3. การเสียสละ เพื่อสังคมย่อมต้องมีสิ่ง เกื้อหนุน อาทิ เช่น อำนาจ เงิน ความศรัทธา		

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช่	79	65.83
2. ไม่ใช่	24	20.00
3. อื่น ๆ (ระบุ)	6	5.00
4. ไม่ออกความเห็น	11	9.16
4. กฎหมายน่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน แต่เดี๋ยวนี้ กฎหมายให้ความเป็นธรรมเฉพาะคนที่มีอำนาจ ส่วนคนจน ๆ ยิ่งแยกลงไปทุกที		
1. เห็นด้วยอย่างมาก	42	35.00
2. เห็นด้วย	37	30.83
3. ไม่เห็นด้วย	22	18.33
4. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	5	4.16
5. ไม่มีความเห็น	14	11.66

ตารางที่ 4 ผู้นำชุมชนกับการตอบสนองความต้องการของจิตใจ

1. ในวัยเด็กท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา เช่น ปัญหา ศึกษาไม่ตรงกับความต้องการ ปัญหาทางการเงิน ฯลฯ บางหรือไม่		
1. มากที่สุด	13	10.83
2. มาก	21	17.50
3. มีน้อยมาก	35	29.16
4. ปานกลาง	37	30.83
5. ไม่มีเลย	14	11.66

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. ท่านเข้าใจว่า ท่านเป็นผู้ได้รับความรักจากมารดา ในวัยเด็กมากน้อยเพียงใด		
1. มากที่สุด	42	35.00
2. มาก	43	35.83
3. ปานกลาง	34	28.33
4. น้อย	-	-
5. น้อยที่สุด	1	0.83
3. ท่านเชื่อมั่นว่า หากมีปัญหาใด ๆ ที่เป็นเรื่องส่วนตัว เกิดขึ้น ท่านสามารถจะจัดการกับปัญหาได้มากน้อย เพียงใด		
1. มากที่สุด	27	22.50
2. มาก	54	45.00
3. ปานกลาง	38	31.66
4. น้อย	-	-
5. น้อยที่สุด	1	0.83
4. ท่านเชื่อว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสังคม		
1. มากที่สุด	20	16.66
2. มาก	42	35.00
3. ปานกลาง	56	46.66
4. น้อย	-	-
5. น้อยที่สุด	2	1.66

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. ท่านมีความใฝ่ฝันในวัยเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน/สจ. มากน้อยเพียงใด		
1. มากที่สุด	7	5.83
2. มาก	6	5.00
3. พอสมควร	24	20.00
4. นิดหน่อย	9	7.50
5. ไม่เคยคิดเลย	74	60.83

ตารางที่ 5 ผู้นำชุมชนกับแรงจูงใจในทางความสำเร็จ

1. ท่านหวังว่าจะดำรงตำแหน่งสูงสุดเป็นอะไร		
1. ผู้ใหญ่บ้าน	29	24.16
2. กำนัน	17	14.16
3. สจ.	2	1.66
4. สส.	4	3.33
5. ตำแหน่งอะไรก็ได้ที่ทุกคนฝ่ายยอมรับและยกย่อง นับถือ	7	5.83
6. ไม่เคยคิด	35	29.16
2. เมื่อท่านตัดสินใจจะรับใช้ชุมชนแล้ว ท่านคิดว่าท่าน จะพบอุปสรรคอะไรบ้าง		
1. งบประมาณ	11	9.16
2. ไม่เคยคิด	22	18.33
3. ปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน	7	5.83
4. ขาดความรู้	1	0.83

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. ได้รับความร่วมมือน้อย	4	13.33
6. คิดว่าแพงแต่ยังคาดหวังไม่ได้	38	31.66
7. ความเคียดแค้น-ใจผู้ร้าย-การพัฒนา	3	2.50
8. ผู้สมัครแข่งขัน	1	0.83
9. ไม่ออกความเห็น	21	19.50
3. ท่านเคยรู้สึกท้อถอยบ้างไหมว่าจะได้มาเป็นผู้นำชุมชน		
1. ท้อถอยมาก	4	3.33
2. ท้อถอยบ้าง	50	41.66
3. ไม่ท้อถอยเลย	59	49.16
4. ไม่มีความเห็น	7	5.83
4. คนอย่างเราไม่มีทางที่จะเป็นเจ้าคนนายคนกับเขาได้ เพราะโคตรตระกูลของเราก็เป็นชาวบ้านธรรมดา		
1. เห็นด้วยอย่างมาก	8	6.66
2. เห็นด้วย	15	12.50
3. ไม่เห็นด้วย	63	52.50
4. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	20	16.66
5. ไม่มีความเห็น	14	11.66
5. เมื่อท่านคิดที่จะมีตำแหน่ง ท่านได้วางแผนหรือเตรียมการว่าจะต้องทำอะไรบ้างหรือไม่เพื่อเป็นหนทางไปสู่ตำแหน่ง		
1. วางแผนหรือเตรียมการอย่างดีที่สุด	26	21.66

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. วางแผนหรือเตรียมการอย่างถี่	30	25.00
3. รอจังหวะและโอกาสเหมือนกัน	11	9.16
4. อยู่อย่างปกติ	37	30.83
5. ไม่สนใจ	3	2.50
6. ไม่ออกความเห็น	13	10.83

ตารางที่ 6 ผู้นำชุมชนรับการรักษาความเป็นธรรมในสังคม

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำให้ท่านจึงมีความผิดหวังที่จะเป็นผู้นำในชุมชนของท่าน		
1. พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ	54	45.00
2. ไม่ไผ่ฝัน	14	11.66
3. อยากช่วยสังคม ประเทศชาติและประชาชนไทย	12	10.00
4. ผู้นำชุมชนคนเดิมเห็นแก่ตัวมาก	2	1.66
5. สมองความต้องการของประชาชน	3	2.50
6. เพราะอยากรู้เรื่องการเมือง	2	1.66
7. เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ตนเอง	1	0.83
8. ไม่ตอบ	32	26.66
2. ความดี คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สำคัญต่อความเป็นผู้นำชุมชนแค่ไหน		
1. มาก	19	84.16
2. ปานกลาง	16	13.33
3. น้อย	3	2.50

ตารางที่ 6 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. หากท่านต้องการเป็นผู้นำชุมชน ท่านจะอาศัยความดี คุณธรรมและความซื่อสัตย์เท่านั้นท่านคิดว่าเพียงพอหรือไม่		
1. พอ	59	49.16
2. ไม่พอ	61	50.83
4. การเป็นผู้นำชุมชนเป็นการเสียสละเพื่อชุมชน		
1. ใช่	115	95.83
2. ไม่ใช่	5	4.16
3. อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
5. คนที่เสียสละเพื่อสังคมนั้นใคร่ถือว่าเป็นคนดีในสังคม		
1. ใช่	106	88.33
2. ไม่ใช่	6	5.00
3. อื่น ๆ (ระบุ)	2	1.66
4. ไม่ออกความเห็น	6	5.00
6. การเสียสละเพื่อสังคมย่อมต้องมีสิ่งเกื้อหนุน อาทิ เช่น อำนาจ เงิน ความศรัทธา		
1. ใช่	79	65.83
2. ไม่ใช่	24	20.00
3. อื่น ๆ (ระบุ)	6	5.00
4. ไม่ออกความเห็น	11	9.16

ตารางที่ 7 ผู้นำชุมชนกับการจัดตั้งกลุ่มหรือเข้าร่วมองค์กรทางการเมือง
เพื่อเสริมบุคคลิกภาพบารมี

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ท่านนั้น สจ. ท่านเป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่ม องค์การ ชมรม สโมสรใดหรือไม่		
1. เคย	46	38.33
2. ไม่เคย	64	53.33
3. ไม่ออกความเห็น	10	8.33
2. ประเภทของกลุ่มซึ่งท่านเป็นสมาชิกอยู่ (ตอบได้ มากกว่าหนึ่ง)		
1. กลุ่มศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษา	13	10.83
2. กลุ่มผู้เข้าอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทุกประเภท	18	15.00
3. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน	24	20.00
4. กลุ่มศึกษาวิจัยทางงานวิชาการ	4	3.33
5. กลุ่มซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง	6	5.00
6. กลุ่มซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณกุศล	7	5.83
7. กรรมการสภาตำบล	59	49.16
8. สหกรณ์ออมทรัพย์	11	9.16
9. กลุ่มลูกเสื่อชาวบ้าน	46	38.33
10. กรรมการหมู่บ้าน	69	57.50
11. กรรมการวัด	65	54.16
12. อื่น ๆ (ระบุ)	5	4.16

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ท่านได้พบปะสนทนากับสมาชิกกลุ่มหรือกรรมการกลุ่ม นอกเหนือจากการประชุมกลุ่มโดยปกติบ้างหรือไม่		
1. พบกันเสมอ	61	50.83
2. พบกันนาน ๆ ครั้ง	31	25.83
3. ไม่พบปะกันเลย	-	-
4. อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
5. ไม่ออกความเห็น	28	23.33
4. กลุ่มของท่านร่วมมือกันจัดกิจกรรมของกลุ่มบ้างหรือไม่		
1. ไม่เคยจัด	5	4.16
2. จัดอยู่เป็นประจำ	19	15.83
3. จัดเป็นครั้งคราว	65	54.16
4. อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
5. ไม่ออกความเห็น	31	25.83
5. สมาชิกกลุ่มของท่านช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มากน้อยเพียงใด		
1. ช่วยเหลือกันก็มาก	8	6.66
2. ช่วยเหลือกันดี	41	34.16
3. ช่วยเหลือกันบางครั้ง	41	34.16
4. ต่างคนต่างอยู่	1	0.83
5. ไม่ทราบ	-	-
6. ไม่ออกความเห็น	29	24.16